

Козий Н. В., Авраменко Н. В., Пидборська Р. В., Шаганенко В. С. Фармакотерапевтичне обґрунтування використання Кетопрофена за ендометриту у коров.

В статті вивчали ефективність використання кетопрофена при комплексній терапії коров, хворих на послеродовий ендометрит. Матеріалом для досліджень були 28 коров чорно-пестрої породи, хворих острым послеродовим ендометритом. Отримані результати збігаються з даними інших авторів про те, що використання нестероїдних протизапальних препаратів при акушерській патології у коров підвищує ефективність комплексної терапії хворих тварин. Було встановлено, що протизапальне діє кетопрофен при комплексному лікуванні коров, хворих острым послеродовим ендометритом прискорює відновлення репродуктивної функції коров і підвищує результативність їх оплодотворення.

Ключові слова: корова, ендометрит, кетопрофен, лікування, репродуктивна функція.

Kozii N., Avramenko N., Pidborska R., Shaganenko V. Pharmacological rationale for the use of ketoprofen endometritis in cows.

Were studied the efficiency of the use of ketoprofen in the complex therapy of cows with postpartum endometritis on. The material for the study were 28 cows of black-motley breed with acute postpartum endometritis. These results are consistent with those of other authors that use of nonsteroidal anti-inflammatory drugs for obstetric pathology in cows increases the efficiency of complex treatment of sick animals. It was found that the anti-inflammatory effect of ketoprofen in the complex treatment of cows with acute postpartum endometritis accelerates the recovery of the reproductive function of cows and increases the effectiveness of fertilization.

Keywords: cows, endometritis, ketoprofen, treatment, reproductive function.

Рецензент: д.вет.н., професор Харенко М. І.

Дата надходження до редакції: 30.12.2015 р.

УДК 619:618.11-006:616.3:636.2

ЧАСТОТА ВИНИКНЕННЯ КІСТ ТА ВТРАТА НИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ У ЯЄЧНИКАХ ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ КОРІВ ЗА РІЗНОГО СТАНУ РУБЦЕВОГО ТРАВЛЕННЯ

А. Й. Краєвський, д.вет.н., професор, Сумський національний аграрний університет

В. А. Захарченко, к.вет.н., доцент, Сумський національний аграрний університет

С. А. Краєвський, к.вет.н., Інститут ветеринарної медицини, м. Київ

Ф. Г. Рошка, аспірант, Сумський національний аграрний університет

Під час гінекологічного дослідження з 31 до 90 дня після родів у високопродуктивних корів відмічали гінекологічну патологію функціонального та запального характеру, яка була причиною неплідності тварин у 49,2-60,1 %. За порушення рубцевого травлення, яке визначали за вмістом білка та сечовини у молоці відбувалося підвищення частоти кістозного переродження яєчників майже у два рази. Водночас відмічали зниження частоти відновлення фолікулогенезу з дозріванням домінуючого фолікула і його овуляції після втрати кістою функціональної активності (самовиліковування) на 19,4 %, порівняно з тваринами без порушення рубцевого травлення.

Ключові слова: високопродуктивні корови, неплідність, рубцеве травлення, білок, сечовина, кісти яєчників.

Постановка проблеми у загальному вигляді. За тривалої неплідності та передчасного вибраковування корів основними причинами є функціональні розлади яєчників, серед яких ведучу позицію займає кістозне переродження яєчників [1]. Найбільш часто у корів реєструються фолікулярні кісти, які спричиняють значні економічні збитки господарствам через затрати на лікування, зниження продуктивності, подовження тривалості неплідності та інші [2].

Аналіз досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Основною причиною утворення фолікулярних кіст яєчника у корів за сучасними уявленнями є несвоєчасна та/або недостатня секреція лютеїнізуючого гормону під час статевої охоти внаслідок неспроможності гіпоталамо-гіпофізарної

системи адекватно реагувати на естрогенові стимуляції через механізми позитивного зворотного зв'язку. Ановуляція з трансформацією передовуляторного фолікула в кісту яєчника призводить до порушення статевої циклічності та відтворної функції, подовження тривалості неплідності. Сприяючими факторами утворення фолікулярних кіст яєчника частіше всього мають поліетіологічне походження і включають: згодовування неякісного корму, дефіцит мінеральних речовин, вітамінів різних груп, переважання концентратного типу годівлі; відсутність активного моціону; висока молочна продуктивність при незбалансованому раціоні за вуглеводами та білками; функціональні порушення яєчників, запальні процеси різні за перебігом у матці, яйцепроводах, піхві; різноманітні схеми синхронізації статевих

циклів, застосовувані для активізації функції яєчників [1-7].

Виходячи із вищевикладеного **метою наших досліджень** було визначити частоту діагностики кістозного переродження яєчників у молочних корів залежно від умісту у крові та молоці сечовини як показника рубцевого травлення.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалом для дослідження були високопродуктивні неплідні корови протягом трьох місяців після отелення з двох відділень господарства з однаковим рівнем годівлі та продуктивністю. На першому етапі досліджень у контрольних групах корів кожного відділення господарства, щомісячно визначали рівень білку та сечовини у молоці. Рівень білку у молоці визначали за допомогою приладу «Екомілк». Уміст сечовини за загальноприйнятою методикою. З 31 доби після родів проводили гінекологічне дослідження через кожні три доби з метою виявлення причин неплідності. В подальшому у корів з фолікулярними кістами визначали частоту втрати їх функціональної активності і заміни домінантною фолікулярною структурою з овуляцією (феномен самоодужання) або з трансформацією в нову кісту. З цією метою проводили трансректальне дослідження корів з фолікулярними кістами також через кожні три доби. Під час трансректального дослідження статевих органів звертали увагу на стан матки і яєчників у кожній неплідній корови. За розвитку домінантного фолікула відслідковували його динаміку.

Результати власних досліджень. Під час дослідження вмісту сечовини і білка у молоці контрольних груп тварин було виявлено підвищений уміст сечовини та зниження рівня білка у корів

першого відділення. У тварин другого відділення ці показники не виходили за межі фізіологічної норми (рис. 1).

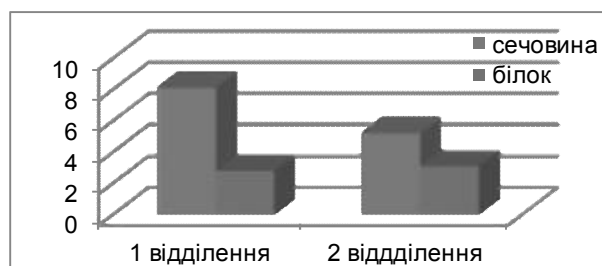

Рис. 1. Вміст білка (г/л) і сечовини (ммоль/л) у молоці корів контрольних груп

Підвищений уміст сечовини у молоці та знижений рівень білка вказують на порушення рубцевого травлення через дефіцит вуглеводів, що надходять з кормами. Внаслідок цього через стінку рубця всмоктується у кров надлишок аміаку, який утворюється в рубці під час перетравлювання корму і не засвоюється мікроорганізмами для синтезу мікробіального білку, що відбувається через недостатню кількість вуглеводів у кормі. Аміак нейтралізується у печінці і перетворюється у сечовину. При цьому печінка зазнає патологічних змін, що відображається на функціонуванні всього організму в тому числі статевих органів.

Під час гінекологічного дослідження неплідних корів виявляли різні патології статевих органів, які характеризувалися функціональними розладами запальними процесами, його результати представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Результати гінекологічного дослідження корів до 90 доби після отелення

Діагноз	Перше відділення		Друге відділення	
	Голів	%	голів	%
Гіпофункція яєчників	29	19,5/11,7	37	31,1/15,3
Кістияєчників	45	30,2/18,1	22	18,5/9,1
Персистентне жовте тіло	5	3,4/2,0	4	3,4/1,7
Оофорит	1	0,7/0,4	2	1,7/0,8
Сальпінгіт	4	2,7/1,6	5	4,2/2,1
Ендометрит	36	24,2/14,5	27	22,7/11,2
Цервіцит	29	19,5/11,7	22	18,5/9,1
Разом	149	60,1	119	49,2
Жовте тіло (норма)	4	2,6/1,6	18	13,1/7,4
Всього досліджено	153	-	137	-
Всього корів до 90 діб після родів	248	-	242	-

Примітка: чисельник – відсоток у структурі гінекологічної патології; знаменник – відсоток захворюваності

Аналізуючи результати гінекологічного дослідження корів встановили, що гінекологічна патологія на 10,9 % частіше реєструвалась у популяції тварин з підвищеним умістом у молоці сечовини і зменшеним – білку. У цих корів майже у два рази частіше діагностували кісти яєчників на фоні гіпотонії та атонії матки, яка розвивалася внаслідок хронічного субклінічного запалення. Отримані результати щодо поширеності кіст у корів можна пояснити неповноцінністю перших стате-

вих циклів після родів через дисбаланс статевих і гонадотропних гормонів під впливом багатьох ендо- та екзогенних чинників і зокрема порушення рубцевого травлення.

Частота діагностики всіх інших патологій матки і яєчників, як функціонального так і, запального походження також мала певні межі відхилення у кожній популяції тварин, що вказує на полі етіологічний характер їх виникнення.

Відомо, що за втрати функціональної ак-

тивності кісти у яєчнику може відбуватися фолікулогенез з розвитком домінуючого фолікула з наступною овуляцією, тобто відбувається самовиліковування корови. Під час дослідження корів з кістами, які втрачали функціональну активність, виявляли спочатку зникнення флуктуації з наступним її ущільненням і зменшенням в розмірах. У паренхімі яєчника розвивалось декілька (4-5) порожнинних фолікулів, серед яких виділявся домінуючий і за досягнення повного розвитку відбувалась овуляція.

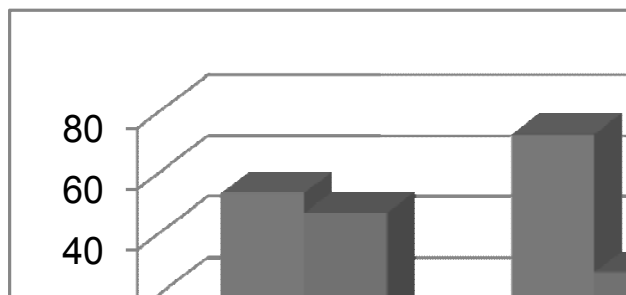

Рис. 2. Частота самовиліковування корів за фолікулярних кіст яєчників та їх повторного виникнення

Такий перебіг фолікулогенезу у яєчниках з проявом феноменів стадії збудження статевого циклу реєстрували у 53,3 % корів, популяції з порушенням рубцевого травлення (високим вмістом у молоці сечовини та низьким білка), а також у 72,7 % тварин без його порушення. У решті 46,7 % тварин першої популяції та 27,3 % – другої, діагностували перетворення домінуючого фолікула у нову кісту. У цих корів відмічали згладжений, слабкий проявлять окремих феноменів (незначна гіперемія слизової оболонки присінка піхви) статевого циклу, частіше анафродизію.

Отже, з 30 до 90 дня після роду високопродуктивних корів за порушення рубцевого травлення відмічається підвищення частоти кістозного переродження яєчників майже у два рази та зниження втрати кістою функціональної активності та відновлення фолікулогенезу (самовиліковування) на 19,4 %, порівняно з тваринами без порушення рубцевого травлення.

Список використаної літератури:

1. Дюльгер Г.П. Кистозная патология яичников у коров и совершенствование методов ее диагностики и терапии: Монография / Г.П. Дюльгер. М.: Изд-во РГАУ-МСХА имени К.А. Тимирязева. – 2010. – 152 с.
2. Garverick H.A. Ovarian follicular cysts in dairy cows / H.A. Garverick // J Dairy Sci. – 1997. – Vol. 80. – № 5. – P. 995-1004.
3. Гончаров А.М. Воспроизводство крупного рогатого скота / А.М. Гончаров, В.И. Лебедев, В.П. Белоножкин и др. – Москва, 2010. – 286 с.
4. Дюльгер Г.П. Вариабельность овариальных структур и концентрации прогестерона в плазме периферической крови коров при рецидивирующей форме кистозной болезни яичников / Г.П. Дюльгер, А.Г. Нежданов // Сельскохозяйственная биология. – 2006. – № 6. – С. 62-67.
5. Нежданов А.Г. Восстановление плодовитости коров при гипофункции яичников / А.Г. Нежданов, К.А. Лободин, Н.Е. Богданов // Ветеринария. – 2007. – №7. – С. 39-45.
6. Новикова Л.Ф. Решение проблем бесплодия у молочного скота / Л.Ф. Новикова / Методические рекомендации. – Быково, 2007. – С.16.
7. Турков В.Г. Гипофизарногонадажные взаимоотношения у коров с кистами яичников и разработка метода гормональной терапии: Автореф. дис. ... канд. вет. наук // Турков В.Г. – Воронеж, 1984. – 22 с.

Краевский А. Й., Захарченко В. А., Краевский С. А., Рошка Ф. Г. Частота возникновения кист и потеря ими функциональной активности в яичниках высокопродуктивных коров при различном состоянии переваривания в рубце.

Во время гинекологического исследования с 31 до 90 дня после родов у высокопродуктивных коров отмечали гинекологическую патологию функционального и воспалительного характера, которая была причиной бесплодия у 49,2-60,1 % животных. При нарушении переваривания кормов в рубце, которое определяли по содержанию белка и мочевины в молоке, происходило повышение частоты кистозного перерождения яичников почти в два раза. В то же время отмечали снижение частоты восстановления фолликулогенеза с созреванием доминантного фолликула и его овуляции после потери кистой функциональной активности (самовыздоровление) на 19,4 %, по сравнению с животными без нарушения переваривания корма в рубце.

Ключевые слова: высокопродуктивные коровы, бесплодие, рубцовое пищеварение, белок, мочевина, кисты яичников.

Krayevskyy A., Zaharchenko V., Krayevskyy S., Roschka F. The incidence of cysts and loss of the ovaries' functional activity in highly productive cows with different various of digestive.

During gynecological examination from 31 to 90 days postpartum in highly productive cows noted the gynecological pathology inflammatory and functional character that was the cause of infertility animals in the

49,2-60,1 %. A rumen digestive disorder, which was determined by protein and urea in the milk, was increased incidence of the cystic ovarian degeneration most in two times. It has founded the reduction of the incidence of recovery folliculogenesis with maturation of dominant follicle and ovulation after losing its cyst functional activity (self-recovery) by 19,4% compared with the animals without rumen digestive disorder.

Keywords: high-yield cows, infertility, scar digestion, protein, urea, ovarian cysts.

Рецензент: д.вет.н., професор Харенко М. І.
Дата надходження до редакції: 25.12.2015 р.

УДК 619:618:636.2

ПРИЧИНИ АНАФРОДИЗІЇ У ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ КОРІВ

А. Й. Красвський, д.вет.н., професор
М. О. Травецький, аспірант
В. В. Осмола, аспірант
Ф. Г. Рошка, аспірант
Сумський національний аграрний університет

Встановлено, що в різні періоди року до 60 дня після отелення стадію статевого збудження проявляли від 7,9 до 18,7 % корів. Найбільше таких корів було зареєстровано після зимового та весняного отелень 18,7 і 16,4 %, після літнього та осіннього отелень – 7,9 і 13,9 % відповідно. Запліднюваність корів склала 33,4 %. Найменшою вона була у корів, що отелилися восени і склала 24,7 %. Найвищою – після зимового отелення і становила 42,5 %. Під час гінекологічного дослідження корів з анафродизією на 50 – 60 добу після отелення діагностували гінекологічну патологію у 59,5 % тварин. Найрідше її діагностували після осіннього отелення у 43,8 % корів. Найчастіше – після літнього отелення, у 82,3 % корів, а після зимового та весняного отелень вона відмічалась – у 62,8 і 47,5 % тварин, відповідно. Гінекологічна патологія у корів діагностувалась в основному у вигляді функціональних розладів матки і хронічних запальних процесів статевих органів (35,6 %) та функціональних розладів яєчників (23,9 %). Водночас у корів з гіпофункцією яєчників середня молочна продуктивність за попередню лактацію була більша на 968,6 кг від корів з нормальним станом яєчників, а у тварин з кістами яєчників вона була більшою на 714,8 кг. Залежно від терміну отелення корів у певну пору року ця різниця в продуктивності змінювалась в ту чи іншу сторону.

Ключові слова: статеева циклічність, запліднюваність, анафродизія, гінекологічне дослідження, гіпотонія, атонія матки, гіпофункція яєчників, кісти яєчників, молочна продуктивність.

Постановка проблеми. Важливою умовою розвитку молочного скотарства є підвищення молочної продуктивності корів. Вирішення цього завдання має базуватись на забезпеченні фізіологічного перебігу усіх періодів репродуктивного циклу. Особливе місце в цьому належить післяотельному періоду та оптимальному терміну осіменіння корів після родів та їх запліднюваності, що забезпечує оптимальну тривалість міжотельного інтервалу. Водночас акушерсько-гінекологічна патологія у корів є причиною тривалої анафродизії та неплідності тварин, що завдає значних економічних збитків молочним фермам, внаслідок недоодержання молока, приплоду, затрат на лікування та профілактику хворих.

Аналіз досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Нормальний перебіг інволюційних процесів статевих органів корів характеризується відновленням статевої циклічності впродовж 30-45 днів після отелення, що свідчить про їх гінекологічне здоров'я [1, 2]. Проте внаслідок розвитку патологічних процесів в організмі тварин, пов'язаних з порушенням умов утримання, годівлі та експлуатації інволюція гальмується і виникають гінекологічні хвороби, які супроводжуються тривалою анафродизією [3]. Серед багатьох причин, що

сприяють розвитку анафродизії, великий відсоток припадає на патологію яєчників і матки [4-6].

Тривалий час серед науковців різних шкіл акушерів ведеться наукова дискусія про оптимальні терміни осіменіння корів після отелення, сприятливі для осіменіння і запліднення корів. За результатами досліджень Волкова С.С. [7] найвищу якість жовтих тіл та заплідненість корови мають у терміни з 46 по 90 дні після родів.

Враховуючи вищеподані літературні дані та значне поширення анафродизії у корів впродовж тривалого періоду після отелення, в умовах багатьох господарств України, визначення гінекологічної патології, яка призводить до її виникнення є актуальною проблемою.

Метою досліджень було визначити частоту відновлення статевої циклічності та поширеність гінекологічної патології у високопродуктивних корів за анафродизії перед використанням протоколів стимуляції та синхронізації статевої циклічності, а також провести аналіз продуктивності цих тварин за попередню лактацію залежно від стану статевих органів.

Матеріали і методи досліджень. Аналіз-відтворної функції у корів проводили на молочних фермах господарств належних компанії Кернел. Середньорічна молочна продуктивність на фура-